



Teljes csípőízületi protézis

Mi az ízületi gyulladás?

Az ízületi gyulladás olyan betegségek gyűjtőneve, amely egy vagy több ízület károsodását okozza.

Az Ön sebésze teljes csípőízületi protézis műtétet javasolt. Mindazonáltal ez az Ön döntése, hogy a műtétet vagy egyéb kezelést választ. Ez az írás segít Önnek megismerni a választható kezelések előnyeit és veszélyeit.

Ha bármilyen kérdése lenne, melyre ez a tájékoztató nem ad választ, kérjük kérdezze meg sebészét vagy az egészségügyi személyzet bármely tagját.



Hogyan jön létre az ízületi gyulladás?

Leggyakrabban fokozatos, ún. korrall járó kopás eredményeként alakul ki az ízületi gyulladás. Néhány esetben valamilyen korábbi sérülés vagy esetleges tengelyeltérés vezet a kopáshoz. Más esetekben az ízületi gyulladás valamilyen más betegség részeként jön létre. A kopás végül az ízületi porc teljes eltűnését eredményezi. Ez a folyamat a fájdalom állandósulásával, ízületi merevséggel jár, mely károsan befolyásolja a normál életvitelt.

Melyek a műtét várható előnyei?

A protézis beültetés várhatóan csökkenteni fogja a fájdalmait, terhelhetősége fokozódik, és a csípőmozgásai javulnak.

Melyek a protézis műtéten kívül választható kezelések?

Vannak fájdalomcsillapítók és gyulladáscsökkentő gyógyszerek, melyek segíthetnek kopás okozta fájdalmak elviselésében. Néhány táplálék-kiegészítő, mint a glükózamin vagy hialuronsav enyhítheti a tüneteket. Mindenképpen kérdezze meg kezelőorvosát mielőtt gyógyszeres kezelést kezdene.

Bot használata az ellentétes oldalon könnyebbé teheti a járást. Rendszeres tornagyakorlatok csökkenthetik az ízületi merevséget. A gyógytorna a gyengült izomzat megerősítésén keresztül enyhítheti a panaszokat.

Az ízületbe adott szteroid injekció néhány hónapra csökkentheti a fájdalmat és az ízületi merevséget, azonban a túl gyakran adott injekcióknak mellékhatásai is lehetnek.

Az ízületbe adott ún. „kenőanyag”- injekció (hialuronsav - származékok, stb.) is jelentős átmeneti fájdalomcsökkenést és javuló mozgásterjedelmet lehet elérni a porckopás korai fázisaiban.

Amennyiben a fent részletezett kezelések nem vezetnek eredményre és az ízületi kopás fokozódik, az Ön sebésze a teljes csípőízületi protézis behelyezését fogja javasolni.

Mi történik, ha a műtét halasztását kéri?

Mivel egy folyamatról van szó, az ízületi gyulladás, az idő előrehaladtával rosszabbodik. Maga a gyulladás az életet nem veszélyezteti, de rokkantsághoz vezethet.



Mi történik a műtét során?

A műtét előtt az ápoló személyzet többször fogja ellenőrizni az Ön adatait, a tervezett műtét típusát és az operálandó oldalt. A műtéthez többféle érzéstelenítés is lehetséges. Ezeket az aneszteziológus orvos fogja Önnek elmagyarázni és segít kiválasztani a legmegfelelőbbet. A műtét során még helyi érzéstelenítést is kaphat, mely a műtét utáni fájdalom csökkentésében játszik fontos szerepet. Orvosa antibiotikumot rendel, mely az esetleges fertőzés kockázatát csökkenti. Véralvadásgátló készítmények adásával az esetleges thrombosis kockázatát kívánjuk csökkenteni. A műtét általában egy, másfél óráig tart. Sokfajta teljes csípőízületi protézis létezik, melyek közül a sebész az Ön számára a legmegfelelőbbet fogja javasolni. Két nagy csoportot, a cementes és a cement nélküli rögzítésű protéziseket különböztetünk meg, melyek közül sebésze a műtét során látott csontállomány minősége alapján fog választani.

A sebész a csípő magasságában a comb oldalsó felszínén ejtett metszésből tárja fel a csípőt, majd eltávolítja a károsodott felszíneket. Ezek után beülteti a fémből és speciális műanyagból álló protézist.

Mit kell tennie az állandóan szedett gyógyszereivel?

Győződjön meg arról, hogy sebésze ismeri a szedett gyógyszereit és kövesse a tanácsait!

A műtét előtt abba kell hagynia a SYNCUMAR, WARFARIN és CLOPIDOGREL hatóanyagú gyógyszereit, és a belgyógyász által előzetesen meghatározott injekcióra kell váltania (Heparin származék)!

A vérnyomáscsökkentőket a korábban beállított módon szedheti.

Ha ön cukorbeteg nagyon fontos, hogy a műtét körüli időszakban a cukoranyagcsereje ellenőrzött és kontrollált legyen! Kövesse sebésze tanácsait, hogy mikor vegye be gyógyszereit.

Mivel segíthet, hogy a műtét eredményes legyen?

- **Életmódbeli változások**

Amennyiben dohányzik, kérjük, próbáljon most leszokni róla. A dohányzás abbahagyása hetekkel a tervezett műtét előtt csökkentheti az esetleges szövődmények számát és hosszú távú egészséget biztosít.

A túlsúly is növeli a műtét kockázatokat, csökkenti annak élettartamát ezért kérjük, amennyiben lehetséges csökkentse testsúlyát egészséges szintre.

- **Tornázás**

A rendszeres testmozgás csökkentheti a szív- és érrendszeri betegségek és egyéb kóros állapotok kialakulását, fejleszti a tüdők működését, erősíti az immunrendszert, megelőzi az elhízást és jó hangulatot teremt. A gyakorlatok felkészítik a műtétre és segítenek a műtét utáni felépülésben.

Mielőtt megkezdí a rendszeres gyakorlatokat kérjük, egyeztessen róla házi orvosával!

- **Csontritkulás –osteoporosis**

A rendszeres szűrővizsgálatok és megfelelő kezelés elősegíti a szövődmények kialakulását, növeli a protézis élettartamát.



Milyen szövődmények fordulhatnak elő?

Az egészségügyi személyzet mindent meg fog tenni, hogy az Ön műtétje a lehető legbiztonságosabb legyen. Mindazonáltal szövődmények előfordulhatnak. Ezek közül néhány olyan súlyos lehet, hogy akár halált is okozhat (előfordulás 1:200). Kérjük kérdezze meg kezelőorvosát, ha valamit nem ért pontosan az esetlegesen előforduló szövődményekkel kapcsolatban! Orvosa külön is felhívhatja figyelmét az olyan lehetséges szövődményekre melyek előfordulása az Ön esetében gyakoribb vagy ritkább az átlagosnál.

A műtéti kockázatnak három fő csoportja van.

1. Az érzéstelenítéssel kapcsolatos szövődmények
2. Általános műtéti szövődmények
3. Speciálisan az Ön műtétjével kapcsolatos szövődmények

1. Az érzéstelenítéssel kapcsolatos szövődmények

Ezeket az aneszteziológus orvos fogja Önnek elmagyarázni.

2. Általános műtéti szövődmények

Fájdalom, mely minden műtét során előfordulhat. Az egészségügyi személyzet mindent meg fog tenni, hogy csökkentse a fájdalmát. Különböző gyógyszereket fognak adni a fájdalom csillapítására, ezért nagyon fontos, hogy pontosan az utasítások szerint szedje azokat.

Vérvés a műtét közben és a műtét után. A műtét közben vérvesztéssel kell számolni, ezért érdemes műtétet megelőzően hozzátartozóknak, ismerősöknek irányított vért adni az Ön számára (Lásd Irányított véradás dokumentum). A műtét után a műtét során távozott vért egy speciális szerkezet segítségével összegyűjtjük és visszaadhatjuk, amennyiben ez orvosi szempontból indokolt.

Műtéti seb gyulladása

A gyulladással szövődmények elkerülése végett minden beteg antibiotikum profilaxisban részesül.

A műtét előtti napon vagy a műtét napján fürödjön meg alaposan. A műtét után feltétlenül tájékoztassa orvosát, ha lázas lenne, ha a sebe váladékozna, vagy a seb környezete pirossá, érzékenyebbé vagy fájdalmasabbá válna. Az egyszerűbb gyulladások antibiotikumokkal jól kezelhetők, de néhány esetben szükség lehet további műtétekre is.

Fokozott hegképződés előfordulhat, bár a csípőprotézis műtéti sebei általában szépen gyógyulnak.

Vérrögök a lábban (mélyvénás trombózis) kialakulhatnak (előfordulás 1:11), melyek a vérárammal elsodródhatnak a tüdőbe (tüdőembólia) és ilyenkor nehézlégzést okoznak (előfordulás 1:200). A kialakult vérrögök általában kicsik és maguktól meggyógyulnak minden baj nélkül. Az egészségügyi személyzet meg fogja becsülni az Ön hajlamát a mélyvénás trombózis kialakulásával kapcsolatban. A gyógytornászok és nővérek segíteni fognak a mielőbbi mobilizálásában és injekcióval, gyógyszerrel, rugalmas pólyával fogják csökkenteni a trombózis kialakulásának kockázatát.

Vizelési nehézségek előfordulhatnak, néhány napig katéter használata is szükséges lehet.

Tüdőgyulladás előfordulása esetén antibiotikumos kezelésre és légzőtornára lehet szüksége. Ennek kialakulása a korai mobilizáció miatt minimális.



Szívinfarktus (előfordulás 1:350) sajnos akár a beteg halálát is okozhatja.

Agyi keringési zavar miatt az agy működése átmenetileg vagy véglegesen megváltozhat, mely ritkán halálhoz is vezethet.

3. Speciálisan az Ön műtétjével kapcsolatos szövődmények

A protézis ficama (luxatio) A protézis beültetés utáni a tiltott mozdulatok kivitelezése során a beültetett protézis egyik komponense (szár) elmozdulhat, „kiugorhat” a normál helyzetéből, így erős fájdalmat, mozgáskorlátozottságot okozhat. A protézis visszahelyezésére először narcosisban húzással, (fedetten) műtét nélkül teszünk kísérletet. Sikertelenség vagy többszöri ficam esetén műtétre kerülhet sor. A tiltott mozdulatok elkerülésével a protézis ficamának előfordulása minimálisra csökkenthető.

Idegsérülés Protézis beültetése során ritkán fordul elő. A bőrt ellátó idegek sérülésekor zsibbadás jelentkezhethet, mely általában 1 éven belül megszűnik, enyhül.

Érsérülés A láb keringésének a megszűnéséhez vezethet. Ilyen esetben azonnali kiegészítő műtétre van szükség a keringés helyreállítása érdekében (előfordulás 1:650).

A csípőízület gyulladása, mely néhány hónap alatt a csípőprotézis lazulásához vezethet (előfordulás 1:60) Ilyen esetekben gyakran további műtétre vagy műtétekre lehet szükség.

Protézis lazulása gyulladás nélkül is előfordulhat, mely a csípő ismételt operációját, a protézis cseréjét teszi szükségessé (előfordulás 1:40 az első 10 évben).

Tartós panaszok akkor is maradhatnak vissza, ha a beültetett protézis önmagában jól működik.

Súlyos fájdalom, ízületi merevség, csípőfunkció károsodása (Komplex Regionális Fájdalom Szindróma) melynek oka ismeretlen. Amennyiben ez az állapot kialakul úgy további hosszú gyógykezelésre, fájdalomcsillapításra és gyógytornakezelésre van szükség. Sajnos hónapokra, de akár évekre is szükség lehet az állapot javulásához.

Milyen gyors lesz a felépülés?

- **A kórházban**

A műtét után az osztályra kerül. Általában közvetlenül a műtét után röntgennel ellenőrizzük a behelyezett protézis helyzetét.

A gyógytornász általában a műtét másnapján kezdi el a kezelést, aktív valamint ún. gépi torna alkalmazásával. Járókeret vagy könyökmankó segítségével a járást is megkezdik. A jó csípőfunkció elérése sok munkát igényel Öntől valamint a gyógytornásztól.

Általában a műtét után négy-hét nappal engedjük haza a kórházból. Az állapottól függően néha szükség lehet további kórházi rehabilitációs kezelésre is.

Amennyiben a kórházban vagy otthon bármilyen kérdése merülne fel, kérjük lépjen kapcsolatba az operáló osztály bármelyik dolgozójával, akik mindent megtesznek azért, hogy kérdéseire válaszoljanak, az esetleges szövődményeket időben felismerjék és megkezdhesék annak kezelését.

- **Visszatérés a normál életvitelhez**

Az orvosa és gyógytornásza segíteni fog eldönteni, hogy mikor térhet vissza a normál műtét előtti tevékenységekhez. Házi betegápolás keretében lehetősége van további gyógytorna kezelésekre felvételére is. Ahhoz, hogy csökkenthessük az esetleges



szövődményeket nagyon fontos, az Ön nagyfokú kooperációja, együttműködése. Néhány hétig járókeret vagy könyökmankó használatára lesz szüksége.

A rendszeresen végzett tornagyakorlatok segítenek mielőbb visszatérni a korábbi tevékenységekhez.

A legtöbb beteg gyorsan felépül, kevesebb fájdalma lesz és jobban tudja mozgatni csípőjét.

A protézissel operált csípő soha sem lesz olyan, mint egy teljesen egészséges csípőízület, ezért fontos, hogy vigyázzon rá, 90 foknál nagyobb szögben hajlítani tilos. A tiltott mozdulatokat kerülje, ezekről tájékoztatót fog kapni.

Mielőtt elkezdi a rendszeres gyakorlatokat kérjük, egyeztessen róla kezelőorvosával vagy gyógytornászával! A teljes terhelhetőségét a csípőízület 2-3 hónap alatt éri el.

Kérjük, addig ne vezessen, amíg nem tudja biztosan irányítani a járművét; előtte mindenképpen egyeztessen kezelőorvosával és nézze át a biztosítását.

- **A jövő**

A műtétet követően 6 héttel, 3 hónapos korban majd évente egy alkalommal röntgennel fogják ellenőrizni a csípőprotézisének állapotát. A csípőprotézis idővel kilazulhat. Ez függ a testsúlytól és az aktivitástól. A kilazult protézist ki kell cserélni. Általában 20 csípőprotézisből 19 tíz évnél tovább tart.

Összegzés

A csípőízület kopását általában több tényező együtthatása eredményezi. Amennyiben súlyos fájdalmai vannak, csípőízülete merev és mozgása korlátozott, valamint panaszait a korábban sikeres konzervatív kezelésekre már nem enyhítik, csípőprotézis beültetése válhat szükségessé, hogy csökkenthessük panaszait és járása könnyebbé váljék.

A műtét általában biztonságos és jó eredménnyel jár. Mindazonáltal szövődmények előfordulhatnak. Fontos tudni ezekről, hogy a saját műtétjéről felelősségteljesen tudjon dönteni. A lehetséges szövődmények ismerete segíti felismerésüket, így azok időben, jól kezelhetőek lesznek.